

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

496 פ"ק פ"ק תלפ"ד - החו"מ תשפ"ג שנה י"א ט"ו 496

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482

ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: סוד הנשיקה

כותב המעבר יבוק (שפת אמת תחילת פרק יא ד"ה מי שמת לו), שלכן אסור לאב ואם לנשק את בניהם או בנותיהם לאחר פטירתם, כי על ידי הנשיקה בפה, ידבק הבל פיהם באותם המתים וגורם שידבק כוח 'המיתה' גם בנפשות שאר בניהם ובנותיהם החיים, אשר גם הם מכוחם וחיותם של אותם אב ואם. ובזה הם מקצרים את חייהם של שאר ילדיהם רחמנא ליצלן.

אבל כאשר נפטר יעקב אבינו נישק יוסף את גופו שנאמר "וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל פְּנֵי אָבִיו וַיִּבֶן עָלָיו וַיִּשָּׂק לּוֹ" כי יעקב אבינו לא מת ('אור החיים הקדוש' ויחי נ', א').

כתב הספורנו (פרשת ויחי) שיעקב אבינו נישק את אפרים ומנשה לפני שבירכם כמו שנאמר "וַיִּעֲנֵי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוֹ מִזְקֵן לֹא יוּכַל לְרֹאוֹת וַיִּגַּשׁ אֹתָם אֱלֹוֹ וַיִּשָּׂק לָהֶם וַיִּתְבַּק לָהֶם" (ויחי מ"ח, י): "כדי שתדבק נפשו בהם ותחול עליהם ברכתו".

וכן בפירוש כלי יקר על הנביאים (לגאון רבי שמואל לניאדו ע"ה, שמואל א' י', י) מבאר את ההבדל מדוע כאשר שמואל משח את שאול הוא מנשקו כמו שנאמר "וַיִּקַּח שְׂמוּאֵל אֶת פֶּךָ הַשֶּׁמֶן וַיִּצַק עַל רֹאשׁוֹ וַיִּשְׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא כִּי מִשְׁחָךְ ה' עַל נְחֻלְתּוֹ לְגִיד" (שמואל א' , א) ואילו אצל דוד כשמשח אותו לא נישקו.

אלא, שאול היה משבט בנימין ואילו המלוכה היתה מיוחדת לשבט יהודה, ועל ידי הנשיקה נתן שמואל הנביא את רוחו ברוח שאול, ואז שאול קיבל נועם אלקי להצליח במלכותו. אולם אצל דוד המלך לא היה צורך לנשקו כי 'המלוכה מחזרת אחרי בעליה'.

מעתה נבוא ונבאר את ענין הנשיקה בזוהר הקדוש. הנשיקה בפה ענין עמוק הוא, מקום יציאת הרוח, וגורמת

מצינו בזוהר הקדוש עשרות פעמים שהתנאים הקדושים מנשקים זה את זה. "אתא רבי פינחס ונשיקה", "אתא רבי אבא ונשיקה", "אתא רבי חייא ונשיקה", "אתא רבי ייסא ונשיקה" וכו'.

דבר שאינו מצוי כל כך בבבלי (מצינו במסכת הוריות דף יב: שרב פפא הקשה קושיה והונא בריה דרב נחמן השיב לו, ורב פפא מרוב התפעלות ואהבת תורה קם נשיקה ברישיה ויהיב ליה ברתיה – נשקו בראשו ונתן לו את בתו לאשה).

וצריך להבין מהי ענין הנשיקה?

מובא בזוה"ק (פרשת משפטים דף קכד:): רבי יצחק פתח, "ישקני מנשיקות פיהו" אמרה כנסת ישראל: ישקני מנשיקות פיהו, מאי טעמא "ישקני", "יאהבני" מיבעי ליה אמאי "ישקני"? אלא הכי תנינן, מאי נשיקות? אדבקותא דרוחא ברוחא, ולכן נשיקה בפה, כי הפה הוא המקור של יציאת הרוח, ולכן מנשקים האוהבים בפה, ודבקים רוחא ברוחא שאינם נפרדים זה מזה. ולכן כנסת ישראל אומרת "ישקני

מנשיקות פיהו" לאתדבקה רוחא ברוחא דלא יתפריש דא מן דא.

היינו, הנשיקה מורה על קשר רוחני ודבר רוחני אין לו גבול וסוף, ולכן הנשיקה מורה על קשר לעולם בלי להיפרד כלל.

וכך אומר האלשיך הקדוש בפירושו לשיר השירים הנקרא שושנת העמקים (דף ג ע"א פרק א' על הפסוק "ישקני מנשיקות פיהו"): שכאשר רוצה האב להראות את אהבתו לבנו, הוא מחבקו כדי להראות לו קשר גופני, וגם מנשק אותו כדי להראות לו קשר נפשי ש'נפשו קשורה בנפשו'.

מעלת שבת ראש חודש:

א. כתיב "רחש לבי דבר טוב" (תהילים מ"ה, ב'), רומז בזה על ההשפעות הטובות הנשפעות על ראש בני ישראל בשבת ראש חודש, ד"רחש" ראשי תיבות: שבת ראש חודש. ואז הוא דבר טוב, דמילי דטיבותא נשפעים מן שמיא. וזה מלבד ההשפעות של כל שבת ושבת, דמינא מתברכין כל יומין (דברי ישכר).

ב. כתב בספח"ק מאור ושמש (לשבת ר"ח): "והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אמר ה' (ישעיה ס"ו, כ"ג). הדקדוק הוא למה כתיב מתחלה מדי חדש בחדשו ואחר כך שבת, הא שבת הוא תדיר והוי תדיר ושאינו תדיר ותדיר קודם והיה לו להקדים שבת מתחילה? ונראה דידוע מפי סופרים ומפי ספרים הקדושים (עי' פרי עץ חיים שער ר"ח פ"ג. קהלת יעקב ערך ר"ח) שבראש חדש יש נפש יתירה ובשבת וביום טוב נשמה יתירה, לפי שבראש חדש יש עליית השכינה - "זאת עולת חדש בחדשו" (במדבר כ"ח, י"ד) שהשכינה נקראת "זאת" כידוע מספרים הקדושים (עי' זוה"ק ח"ג קצ"ז); ועל כן אומרים "כתר" בראש חדש.

והנה בראש חדש יש עליה לשכינה וגם נפש יתירה, ובשבת יש עליה יתירה לשכינה ונשמה יתירה, וזה מבוא לאדם לעשות תשובה שלימה. והנה **כשראש חדש חל להיות בשבת אזי יש עליה גדולה לשכינה מאד מאד, ונעשה יחוד גדול בעולמות העליונים יותר כפולה ומכופלת משהיה ראש חדש בחול, ועל ידי כן יכולים כל בשר לנתק את עצמם מהגשמיות לחזור בתשובה שלימה יותר משאר ראשי חדשים.**

וזה "מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו", דהיינו כשיחול ראש חדש בשבת אזי "יבא כל בשר להשתחות לפני" - לפי שהקדושה יהיה גדולה עד למאד מאד ויהיה התעוררות התשובה בכל בשר כנ"ל. ומפני שזה אין שכיח תמיד יהיה ראש חדש חל בשבת על כן כתיב ראש חדש קודם שבת לפי שראש חדש לא שכיח יותר משבת וכו'. עכ"ל.

ראש חודש ניסן:

א. בספר דרכי חיים מובא שהרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע, היה הולך עם שטריימל כבר מראש חודש ניסן עד אחר הפסח, כיון שהם ימים של יום טוב.

ב. המהרי"ל בתחילת הלכות ניסן כתב: ניסן הוא מלך מפני חג המצות שבו, וכל חודש שהוא מלך אין ר"ח שלו אלא יום אחד. ובמנהגי מהר"א מטירנא ז"ל רמז זאת בתיבות: "החודש הזה לכם" "לכם" תיבות מלך. ע"כ. וכן רמז בספר קב הישר בכל יום בספר להורות נתן (פרי שמיני עמ' סד), דלכן חודש ניסן מסוגל לניסים כיון שניסן הוא בחינת מלך, ואמרו חז"ל (פסחים קי.) דמלך פורץ גדר ואין מוחין בידו וכו'. עכ"ל.

ג. כתב השל"ה (מסכת פסחים אות ז'): "החודש הזה לכם ראש חודשים" כלומר החודש כולו הוא ראשי חדשים, כי כל יום ויום הוא כראש חודש. וכמו שכתב הטור (סימן תכ"ט) בשם מסכת סופרים (פכ"א ה"ג) דאין מתענין בניסן מפני שבאחד בניסן הוקם המשכן וי"ב נשיאים הקריבו קרבנם. ע"כ.

ג. כתב באגרא דכלה (פרשת פקודי): בשם הרב הצדיק הקדוש מהר"מ זצ"ל מרמינוב, דאותם י"ב ימים הראשונים, ימי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי לייב חודשי השנה, כל יום רמוז לחודש שלם וכו'. וזכי הראות יכולין להתבונן בכל יום איזה מאורעות יהיה בחודש אשר הוא נגד היום ההוא, וכבוד אדמו"ר הרב הק' מהר"ע"צ היה כותב ברוח קדשו בכל יום מה יהיה בכל חדש. כנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קדש, ובאותו השנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחדש מנחם, לא כתב רק עד מנחם, והענין הוא בפרסום. עכ"ל.

ובספח"ק עבודת ישראל (לשבועות) כתב, על דרך ששמעתי שהריב"ש הקדוש אמר כשהגיע ר"ח ניסן שהוא ראש השנה למלכים, והושיב כל מלאך על כנו וכשראה מלאך אחד שלא ישר בעיניו היה ממנה אחר תחתיו. עכ"ל.

לחיבור רוחני בין המתנשקים. לכן כאשר התנאים הקדושים היו מתפעלים ממעלתו הרוחנית, מיד היו מנשקים אותו, כי רצו להתחבר אליו רוחנית ולזכות לחלק ממעלותיו הרוחניות.

עוד יבואר בזה, בגיטין (ט.) מובא: 'כשנאמרו דברים לפני רבי יוסי, קרא עליו המקרא הזה שפתים ישק משיב דברים נכוחים'. ונחלקו רש"י ותוספות מה הפירוש "שפתים ישק", שלדעת רש"י ראוי לנשקן. ואילו תוספות מפרשים: כשאדם אומר דברים נכוחים, אותם שסביבותיו משיקין שפתותיהם זו לזו ששותקין ואין יודעים מה להשיב. ע"כ.

ועל פי דברינו דברי רש"י בענין הנשיקה מקבלים משמעות אחרת, כי אין זה רק גילוי אהבה, אלא התחברות וקשר רוחני. שכאשר ראה תלמיד חכם רצה להתקשר אליו לקשר של קיימא שלא יפרד ממנו לעולם, וזה נעשה על ידי הנשיקה.

הגאון רבי ישראל אברהם לנדאו שואל בספרו שו"ת 'בית ישראל' על הפסוק בפרשת שמות: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֶהֱרֹן לֵךְ לְקַרְאֵת מֹשֶׁה הַמִּדְבָּרָה וַיִּפְגְּשׁוּהוּ בְּהַר הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁק לּוֹ". - הלא הלכה פסוקה היא ברמ"א (סימן צ"ח): "אסור לאדם לנשק את בניו הקטנים בבית הכנסת כדי לקבוע בלבו שאין אהבה כאהבת ה'", וכיצד אפוא נשק לו בהר האלקים, שעליו נאמר "אֲדַמֶּת קֶדֶשׁ הוּא"?

ומשיב - כי איסור זה אינו אלא בשעה שהשכינה שורה בבית הכנסת, דהיינו בעת התפילה בציבור, ולכל היותר כאשר ישנם עשרה אנשים בבית הכנסת דאז השכינה שם. ואע"פ שבברכות דף ו' משמע שבכל עת מצוי השכינה בבית הכנסת. אולם שם בע"ב משמע דלאו בכל שעה השכינה נמצאת בביהכנ"ס. ולפי האמור י"ל, שהיה הדבר בשעה שלא היתה השכינה בהר, ובכה"ג אין איסור לנשק שם. עכת"ד.

וכ"כ בס' ברכת חנוך (בתשובה שבסוף הספר סי' ג') בשם הגאון רבי משה פיינשטיין ז"ל, שאין איסור זה נוהג אלא בשעת התפילה, כדי שיקבע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום. ודייק כן מזה שהרמ"א כתב הלכה זו בהלכות תפילה (סי' צח), ולא בהלכות קדושת בית הכנסת (סי' קנא). ומוכח שהוא מדיני התפילה, ולא מדיני בית הכנסת, ולכן אינו אסור אלא בשעת התפילה.

והובא בספר פסקי תשובות (סי' צח בהערה 73) שכן משמע מדברי הגר"א (שם) שצ"ן כמקור להלכה זו את דברי הזוה"ק (ח"א דף קלב ע"ב), ושם איתא: "בשעת צלותא לא ישוי ההיא מורא לקמיה אלא מורא דקוב"ה וכו'". ע"כ.

מאידך, בספר 'אורח נאמן' כתב כי איסור הנשיקה בבית הכנסת הוא אף שלא בשעת התפילה, כמשמעות הפשוטה של לשון השולחן ערוך; וכך כתב גם הגר"ח קניבסקי זצ"ל.

אולם לפי דרכינו כי יש נשיקה בדרגה גבוהה יותר, שהיא מראה על חיבור רוחני בין האנשים, ואינה נשיקה של אהבה גופנית, אלא לחלק הרוחני שבו, וכדוגמת נשיקת חפץ קדוש שהדבר מותר (עי' שו"ת יחיה דעת ח"ד סי' יב ובספר אור לציון ח"ב פרק מ"ה סעי' נ"ה, שנשיקה דרך כבוד ומורא, ולא מחמת אהבה, מותרת. ע"ש).